

**Egyetemi honlapok információtartalma –
Milyen képet mutat az internet a magyar egyetemek
oktatóiról?**

Budapest, 2007. január

Az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáselemző Intézet olyan non-profit kutatóműhely, amely elsősorban alkalmazott közgazdasági kutatásokat folytat. Célja, hogy elméletileg és empirikusan megalapozott ismereteket és elemzéseket nyújtson a magyar gazdaság és a magyar vállalkozások helyzetét és kilátásait befolyásoló gazdasági és társadalmi folyamatokról.

MKIK GVI – Research Institute of Economics and Enterprises
Hungarian Chamber of Commerce and Industry

Az elemzést írta: Rigler Dorottya

Kutatásvezető:

Tóth István János, Ph.D.
(tudományos főmunkatárs, MTA KTI,
ügyvezető igazgató, MKIK GVI)

e-mail: tothij@econ.core.hu

Internet: <http://econ.core.hu/~tothij>

MKIK Gazdaság- és Vállalkozáselemző Intézet
Cím: 1034 Budapest, Bécsi út 126-128.
Tel: 235-0584
Fax: 235-0713
e-mail: gvi@gvi.hu
internet: <http://www.gvi.hu>

Tartalom

1. Bevezetés.....	5
2. A vizsgálatba bevont tanárok néhány jellemzője.....	7
3. Az egyetemi honlapok oktatókkal kapcsolatos információtartalma.....	14
4. Összefoglalás.....	26

Ábrák és táblázatok jegyzéke

1. ábra: A tanárok megoszlása a vizsgált magyar egyetemek között (EGYETEM) – 2006.10.23.	6
2. ábra: Nemek aránya a tanárok között a vizsgált egyetemeken (NEM) - 2006.11.11.	8
3. ábra: Férfi tanárok megoszlása tudományos fokozatuk szerint a teljes adatbázisban (FOKOZAT) - 2006.11.11.	11
4. ábra: Női tanárok megoszlása tudományos fokozatuk szerint a teljes adatbázisban (FOKOZAT) - 2006.11.11.	12
5. ábra: Férfi tanárok megoszlása beosztás szerint a teljes adatbázisban (BEOSZTÁS) - 2006.11.18.	13
6. ábra: Női tanárok megoszlása a teljes adatbázisban beosztás szerint (BEOSZTÁS) - 2006.11.18.	13
7. ábra: Az informativitás kritériumainak teljesülése a vizsgált magyar egyetemek és a Stanford Egyetem tanárainál %-ban (INFORM) - 2006.10.23.	15
8. ábra: Az informativitás kritériumainak teljesülése a vizsgált magyar egyetemek és a Stanford Egyetem tanárainál %-ban (INFORM) - 2006.10.23.	16
9. ábra: Az informativitás kritériumainak teljesülése a vizsgált magyar egyetemek és a Stanford Egyetem tanárainál (INFORM) - 2006.10.23.	17
10. ábra: Saját honlap léte, illetve hiánya a vizsgált egyetemek tanárainál (HONLAP) - 2006.11.08.	18
11. ábra: Önéletrajz léte, illetve hiánya a vizsgált egyetemek tanárainál (CV) - 2006.11.05. ..	19
12. ábra: Publikációs lista léte, illetve hiánya a vizsgált egyetemek tanárainál (PUBLISTA) – 2006.11.05.	20
13. ábra: Letölthető publikáció léte, illetve hiánya a vizsgált egyetemek tanárainál (LETÖLT) - 2006.11.05.	21
14. ábra: E-mail cím léte, illetve hiánya a vizsgált egyetemek tanárainál (EMAIL) - 2006.11.05.	22
15. ábra: Az informativitás kritériumainak teljesülése nemek szerint a teljes adatbázisban (INFORM) - 2006.11.11.	23
16. ábra: Az informativitás kritériumainak teljesülése beosztás szerint a teljes adatbázisban (INFORM) - 2006.11.04.	24
17. ábra: Az informativitás kritériumainak teljesülése tudományos fokozat szerint a teljes adatbázisban (INFORM) - 2006.11.04.	25
1. Táblázat: A tanárok megoszlása tudományos fokozatuk szerint a vizsgált egyetemeken (FOKOZAT) - 2006. 11. 21.	9
2. Táblázat: A tanárok megoszlása beosztásuk szerint a vizsgált egyetemeken (BEOSZTÁS) - 2006. 11. 21.	10

1. Bevezetés

A 21. században mind jobban kibontakozó információs társadalom működésének alapvető feltétele az információk gyors és akadályoktól mentes áramlása. Napjainkban egyre kevésbé kérdőjelezhető meg, hogy az információhordozó és –közvetítő eszközök közül ezt a feltételt az internet tudja a leghatékonyabban biztosítani.

Az egyik olyan terület, ahol a papíralapú információhordozók mellett vitathatatlanul egyre nagyobb szerepet kap az internet, az oktatás, azon belül pedig elsősorban a felsőoktatás. Az Amerikai Egyesült Államok és a nyugat-európai fejlett országok jelentősebb egyetemein természetes, hogy az intézmény bemutatkozó oldalain, valamint mindennapi működésével és a tanulmányi ügyekkel kapcsolatos általános tudnivalókon kívül a tanárok szakmai (sőt, esetleg személyes) hátterére, oktatói tevékenységére, és nem utolsósorban az egyetemen belüli elérhetőségére vonatkozó információk is elérhetők az interneten keresztül.

Ennek tudatában felmerül a kérdés, hogy akár a nagyhírű, akár a kevésbé patinás magyarországi felsőoktatási intézmények oktatói mennyire tartják fontosnak, hogy szakmai tevékenységüket és tudományos munkájuk eredményeit, valamint elérhetőségüket közzétegyék a világhálón, támpontokat adva ezzel azok számára, akik felkeresik az intézmény karainak, tanszékeinek honlapját, legyenek akár az adott egyetem diákjai, akik valamilyen tanulmányi problémával vagy kérdéssel szeretnének tanáraikhoz fordulni, akár más szakemberek, érdeklődők.

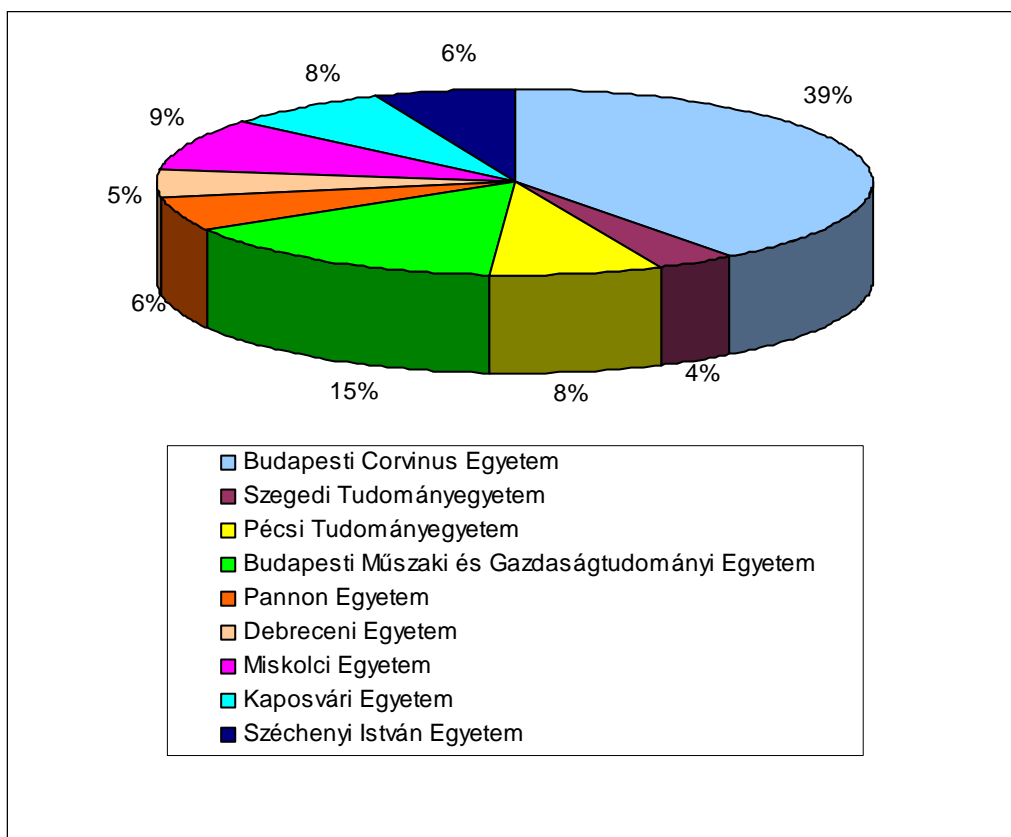
E kérdés megválaszolására irányult az a kutatás, amelynek eredményei az alábbiakban olvashatók. A kutatás témájából és céljából fakadóan a 2006 őszén lezárt adatgyűjtés kizárólag az interneten keresztül folyt, így az adatbázisban az egyes elemzési egységek adatait a világhálón hozzáférhető információk alapján rögzítettük.

A magyarországi felsőoktatási intézmények közül a főiskolák kimaradtak az elemzésből, mivel eltérő oktatási struktúrájuk és képzési rendszerük miatt adataikat rendkívül nehéz és értelmetlen lenne akár egymáséihoz, akár az egyetemekéihez hasonlítani. Így csak az egyetemek képezték a kutatás tárgyát, ám ezek körét is leszűkítettük azokra, amelyeken működik közgazdaságtudományi, gazdaságtudományi, illetve gazdálkodástudományi kar. Ezt a választást az ilyen irányú képzések népszerűsége és a bennük részt vevők nagy száma mellett az indokolta, hogy Magyarország viszonylag sok városának egyetemén folyik gazdasági képzés, s ez lehetővé tette az elemzés aránylag nagy elemszámú és változatos mintán történő elvégzését. Az adatbázisba végül két budapesti és hét vidéki egyetem került

be. Az adatelemzés egységeit azok az oktatók képezték, akik az adatfelvétel idején ezen egyetemeken valamelyikének gazdasági karán, vagy karain tanítottak.

A Budapesti Corvinus Egyetem (BCE) közgazdaságtudományi karáról 186, gazdálkodástudományi karáról pedig 263 tanár szerepel az adatbázisban. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem (BMGE) gazdaság- és társadalomtudományi karán az említett időszakban 175-en tanítottak. A Miskolci Egyetem (ME) gazdaságtudományi karáról 101-en, a Pécsi Tudományegyetem (PTE) közgazdaságtudományi karáról 88-an, a Kaposvári Egyetem (KE) gazdaságtudományi karáról 85-en kerültek be az adatbázisba. A gödöllői Széchenyi István Egyetem (SZE) jogi és gazdaságtudományi karán 71, a veszprémi Pannon Egyetem (PE) gazdaságtudományi karán 66, a Debreceni Egyetem (DE) közgazdaságtudományi karán 57, s végül a Szegedi Tudományegyetem (SZTE) gazdaságtudományi karán 41 oktató dolgozott az adatfelvétel idején. A minta tehát összesen 1133 főből áll. Az alábbi ábrán látható, hogy ez a minta milyen arányban oszlik meg a felsorolt egyetemek között.

1. ábra: A tanárok megoszlása a vizsgált magyar egyetemek között (EGYETEM) – 2006.10.23.

EGYETEM: a gazdasági karral rendelkező magyar egyetemek (1-9)

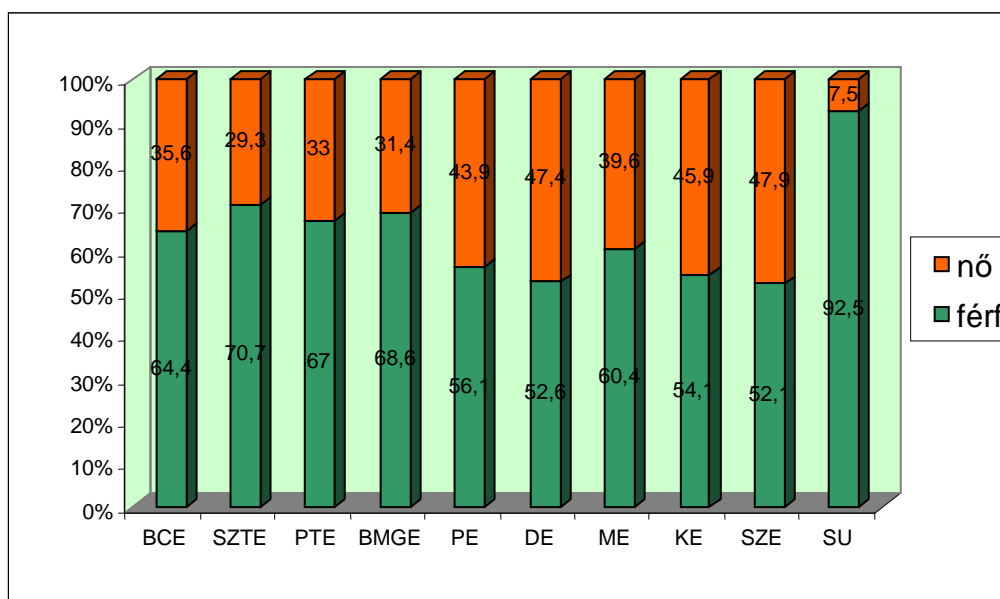
A kutatás alapját jelentő adatbázis rögzíti többek között a tanárok nemét, egyetemi beosztását, tudományos fokozatát, valamint azt, hogy rendelkeznek-e saját honlappal, az egyetem kari honlapjáról elérhető elektronikus önéletrajzzal, van-e a kari honlapon publikációs listájuk, letölthető publikációjuk, illetve email címük.

A kutatási eredmények könnyebb értelmezhetősége érdekében szükséges volt ezen adatok felvétele egy viszonyítási pontként és példaként szolgáló külföldi felsőfokú oktatási intézmény tanárai körében is. Ez az összehasonlítási alap az Amerikai Egyesült Államok egyik egyeteme, a Szilikon-völgyben található, Kalifornia állambeli Stanford University (SU) 40 tanárt foglalkoztató közgazdasági részlege lett.

2. A vizsgálatba bevont tanárok néhány jellemzője

A bevezetőben megfogalmazott kérdés megválaszolása előtt hasznos lehet egy általános képet kialakítani a vizsgálatba bevont tanárokról néhány jellemző szempont szerinti megoszlásuk segítségével. A 2. ábra azt mutatja, hogy a vizsgálatba bevont kilenc magyar egyetemen, valamint az amerikai Stanford Egyetemen milyen a férfi és a női tanárok százalékaránya.

Az ábrán látható, hogy a legnagyobb arányban négy magyar vidéki város egyetemén tanítanak nők. A Széchenyi István Egyetem és a Debreceni Egyetem női oktatóinak aránya megközelíti az 50%-ot, de a Kaposvári Egyetemen és a Pannon Egyetemen tanító nők aránya is meghaladja a 40%-ot. Ennél valamivel kisebb arányban tanítanak nők a miskolci, a pécsi és a két budapesti egyetemen. A magyar egyetemek közül Szegeden a legkisebb (30% alatti) a nők aránya az oktatók között. Ez az arány is jelentősen meghaladja azonban a Stanford egyetem női tanárainak arányát, amely még a 10%-ot sem éri el.

2. ábra: Nemek aránya a tanárok között a vizsgált egyetemeken (NEM) - 2006.11.11.**NEM: tanár férfi vagy nő (1-2)**

Amint az 1. táblázatból látszik, a nemek közötti különbségekhez képest a különböző tudományos fokozattal rendelkező oktatók arányában jóval nagyobb eltérések fedezhetők fel. Az igen nagy presztízsű akadémiai doktori vagy akadémikusi fokozatot a legtöbb egyetemen mindössze egy tanár mondhatja magáénak. A Pannon Egyetemen két oktató büszkélkedhet ezzel a fokozattal, ami az egyetem összes tanárának a teljes mintában megfigyelhető arányához mérten nem kis létszám. A magyarországi egyetemek közül csupán a Debreceni Egyetemen nem tanít akadémiai doktor vagy akadémikus. Ez utóbbi megállapítás az egyetemi doktorokra is igaz. Az ő százalékarányukat tekintve a Szegedi Tudományegyetem és a Miskolci Egyetem lehet a legbüszkébb.

PhD vagy kandidátus a Pécsi Tudományegyetem oktatóinak majdnem háromnegyede, továbbá a Pannon Egyetem és a Debreceni Egyetem tanárainak közel fele. A többi intézményben ennél jóval kevesebben rendelkeznek e két fokozat valamelyikével. A pécsi kivételével tehát valamennyi magyar egyetemen a tanárok legalább felének, de van, ahol több mint 90%-ának nincs tudományos fokozata. Fontos megjegyezni, hogy ez nagy valószínűséggel nem minden esetben jelenti a tudományos fokozat tényleges hiányát, hiszen előfordulhat, hogy az illető tanárnak van tudományos fokozata, ám ezt a honlap valamely okból nem tünteti fel.

Összehasonlításképpen érdemes megnézni a Stanford Egyetem adatait, amelyekből kiderül, hogy az egyetem honlapjáról mindössze egy oktató tudományos fokozatát nem lehet

kideríteni, a többiek pedig valamennyien PhD vagy kandidátusi fokozatnak megfelelő minőségben dolgoznak az intézményben.

1. Táblázat: A tanárok megoszlása tudományos fokozatuk szerint a vizsgált egyetemeken (FOKOZAT) - 2006. 11. 21.

Egyetem	Tanár tudományos fokozata									
	Nincs		Egyetemi doktor		PhD vagy kandidátus		Akadémiai doktor vagy akadémikus		Összesen	
	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%
Budapesti Corvinus Egyetem	319	71,00	7	1,60	122	27,20	1	0,20	449	100,00
Szegedi Tudományegyetem	19	46,36	5	12,19	16	39,02	1	2,43	41	100,00
Pécsi Tudományegyetem	20	22,70	2	2,30	65	73,90	1	1,10	88	100,00
Budapesti Műszaki és Gazd.tud. Egyetem	151	86,30	2	1,10	21	12,00	1	0,60	175	100,00
Pannon Egyetem	36	54,56	1	1,51	27	40,90	2	3,03	66	100,00
Debreceni Egyetem	32	56,10	0	0,00	25	43,90	0	0,00	57	100,00
Miskolci Egyetem	66	65,34	7	6,93	27	26,73	1	1,00	101	100,00
Kaposvári Egyetem	71	83,50	2	2,40	11	12,90	1	1,20	85	100,00
Széchenyi István Egyetem	66	93,00	2	2,80	2	2,80	1	1,40	71	100,00
Stanford University	1	2,50	0	0,00	39	97,50	0	0,00	40	100,00

FOKOZAT: tanár tudományos fokozata (1-4)

Szintén változatos képet mutat a tanárok beosztás szerinti megoszlása, amely a 2. táblázatban látható. A magyarországi egyetemek többségében az oktatók a legnagyobb arányban adjunktusként, illetve tanársegédként dolgoznak. A PhD hallgatók aránya kirívóan magas a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem tanárai esetében, egyébként sehol nem éri el a 25%-ot. Valamennyi egyetemen viszonylag magas (16,7% és 33,8% közötti) az egyetemi, illetve főiskolai docensek aránya. Egyetemi tanárok a Pécsi Tudományegyetemen és a Budapesti Corvinus Egyetemen dolgoznak a legnagyobb arányban.

A tudományos munkatársak, külső munkatársak aránya egy-két egyetemről eltekintve elenyésző, és nincsenek sokan az egyéb beosztásban dolgozók sem. A tudományos

fokozatokkal ellentétben a beosztás valamennyi egyetemen a tanárok túlnyomó többsége esetében látható a tanszéki vagy kari honlapon. A Stanford Egyetem tanárainak több mint fele egyetemi tanárként dolgozik az intézményben, elég jelentős részük pedig adjunktusi, illetve tanársegédi beosztást visel. Az egyetem munkatársai között nincsenek sem PhD hallgatók, sem olyanok, akiknek a beosztása nincs feltüntetve a honlapon.

2. Táblázat: A tanárok megoszlása beosztásuk szerint a vizsgált egyetemeken (BEOSZTÁS) - 2006. 11. 21.

Egyetem	Beosztás								
	Egyetemi tanár	Egyetemi, főiskolai docens	Külső munkatárs	Adjunktus, tanársegéd	PhD hallgató	Egyéb	Nem tudni	Össz	
Budapesti Corvinus Egyetem	szám	71	103	27	159	62	10	17	449
	%	15,9	22,9	6,0	35,4	13,8	2,2	3,8	100,0
Szegedi Tudományegyetem	szám	5	13	2	19	2	0	0	41
	%	12,2	31,7	4,9	46,3	4,9	0,0	0,0	100,0
Pécsi Tudományegyetem	szám	15	28	0	40	0	3	2	88
	%	17,0	31,8	0,0	45,5	0,0	3,4	2,3	100,0
Budapesti Műszaki és Gazd.tud. Egyetem	szám	8	30	25	29	70	8	5	175
	%	4,6	17,1	14,3	16,6	40,0	4,6	2,9	100,1
Pannon Egyetem	szám	5	11	0	25	7	1	17	66
	%	7,6	16,7	0,0	37,9	10,6	1,5	25,8	100,1
Debreceni Egyetem	szám	6	13	5	11	14	8	0	57
	%	10,5	22,8	8,8	19,3	24,6	14,0	0,0	100,0
Miskolci Egyetem	szám	5	24	2	51	14	5	0	101
	%	5,0	23,8	2,0	50,5	13,9	5,0	0,0	100,2
Kaposvári Egyetem	szám	11	16	2	25	14	13	4	85
	%	12,9	18,8	2,4	29,4	16,5	15,3	4,7	100,0
Széchenyi István Egyetem	szám	5	24	8	19	14	1	0	71
	%	7,0	33,8	11,3	26,8	19,7	1,4	0,0	100,0
Stanford University	szám	23	1	3	13	0	0	0	40
	%	57,5	2,5	7,5	32,5	0,0	0,0	0,0	100,0

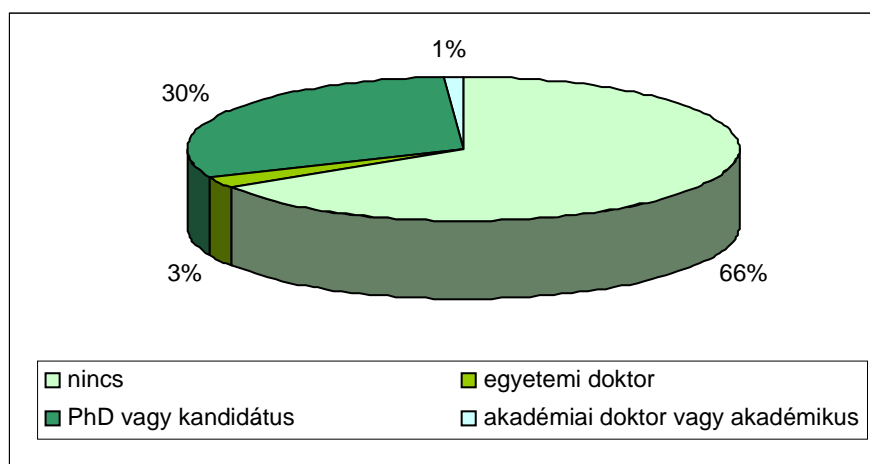
BEOSZTÁS: tanár beosztása (1-7)

A következő két ábrából kiderül, hogy a magyarországi egyetemek férfi és a női tanárai milyen arányban rendelkeznek különböző tudományos fokozatokkal. Mindkét nem esetében

azok aránya a legmagasabb, akiknek az egyetem kari vagy tanszéki honlapja szerint nincs tudományos fokozata. A női tanárok 74%-ának és a férfiak 66%-ának nincs tudományos fokozata az egyetem honlapja szerint, illetve még valószínűbb, hogy sokuk neve mellett sajnálatos módon nincs feltüntetve a fokozatuk.

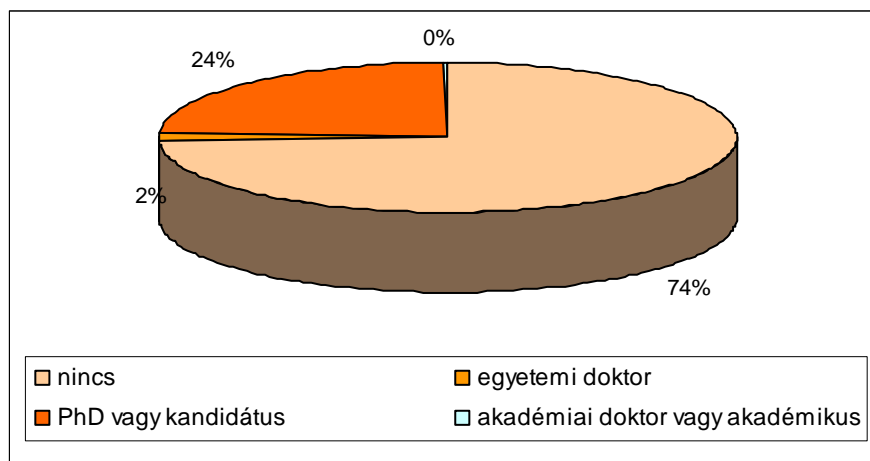
A tényleges tudományos fokozatok közül mind a férfiak, mind a nők esetében a PhD vagy kandidátusi fokozat fordul elő a leggyakrabban. A férfiak közel egyharmada és a nők közel egynegyede rendelkezik ilyen fokozattal. Ennél jóval kisebb: a férfiaknál 3%, a nőknél pedig 2% az egyetemi doktorok aránya. A férfi tanárok 1%-a akadémiai doktor vagy akadémikus, a nők körében azonban szinte értékelhetetlenül kicsi ez az arány.

3. ábra: Férfi tanárok megoszlása tudományos fokozatuk szerint a teljes adatbázisban (FOKOZAT) - 2006.11.11.

FOKOZAT: tanár tudományos fokozata (1-4)

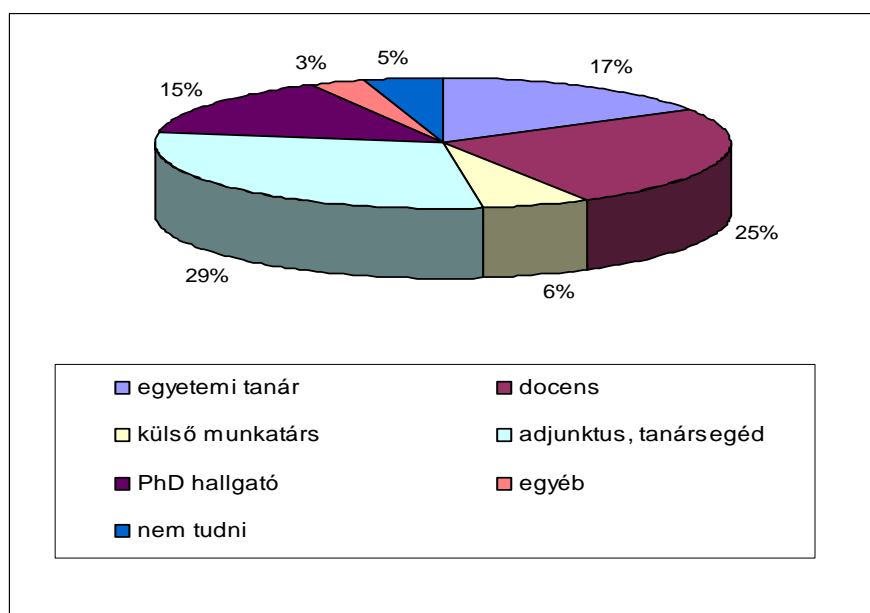
4. ábra: Női tanárok megoszlása tudományos fokozatuk szerint a teljes adatbázisban (FOKOZAT) - 2006.11.11.

FOKOZAT: tanár tudományos fokozata (1-4)

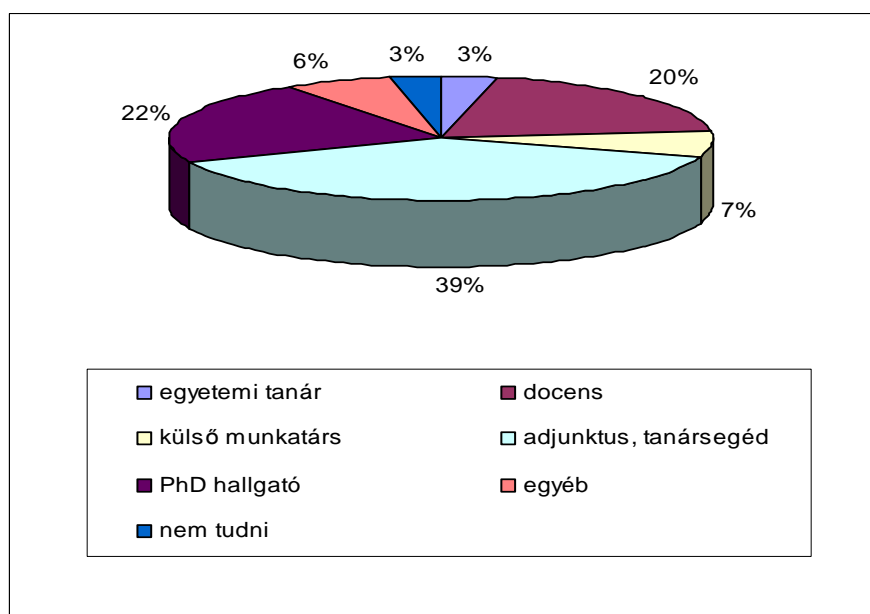
Az alábbi két ábra azt mutatja meg, hogy a magyar egyetemeken tanító férfiak és nők körében milyen a különböző egyetemi beosztásokban dolgozók aránya. Az ábrákból az általános következtetés vonható le, hogy a magasabb beosztásokban a férfiak aránya meghaladja a nőkéét, míg az alacsonyabb beosztásoknál alatta marad annak. A férfiak között például 17% az egyetemi tanárok aránya, míg a nőknél csupán 3%. Egyetemi, illetve főiskolai docensként a férfi oktatók egynegyede és a női tanárok egyötöde tevékenykedik. Az egyetemi hierarchia alacsonyabb fokát jelentő adjunktusi, tanársegédi pozícióval ugyanakkor a nők 39%-a, míg a férfiaknak csak 29%-a rendelkezik. Ezen kívül a nők közel egynegyede PhD hallgató, a férfiaknál viszont jóval alacsonyabb: 15%-os ez az arány. A tudományos munkatársként vagy külső munkatársként dolgozók, valamint a valamely egyéb beosztásban lévők aránya egyik nem tagjai körében sem nagy, és viszonylag kevesen vannak azok is, akiknek a beosztása nem derült ki az egyetem honlapján lévő információkból.

5. ábra: Férfi tanárok megoszlása beosztás szerint a teljes adatbázisban (BEOSZTÁS) - 2006.11.18.

BEOSZTÁS: tanár beosztása (1-7)

6. ábra: Női tanárok megoszlása a teljes adatbázisban beosztás szerint (BEOSZTÁS) - 2006.11.18.

BEOSZTÁS: tanár beosztása (1-7)

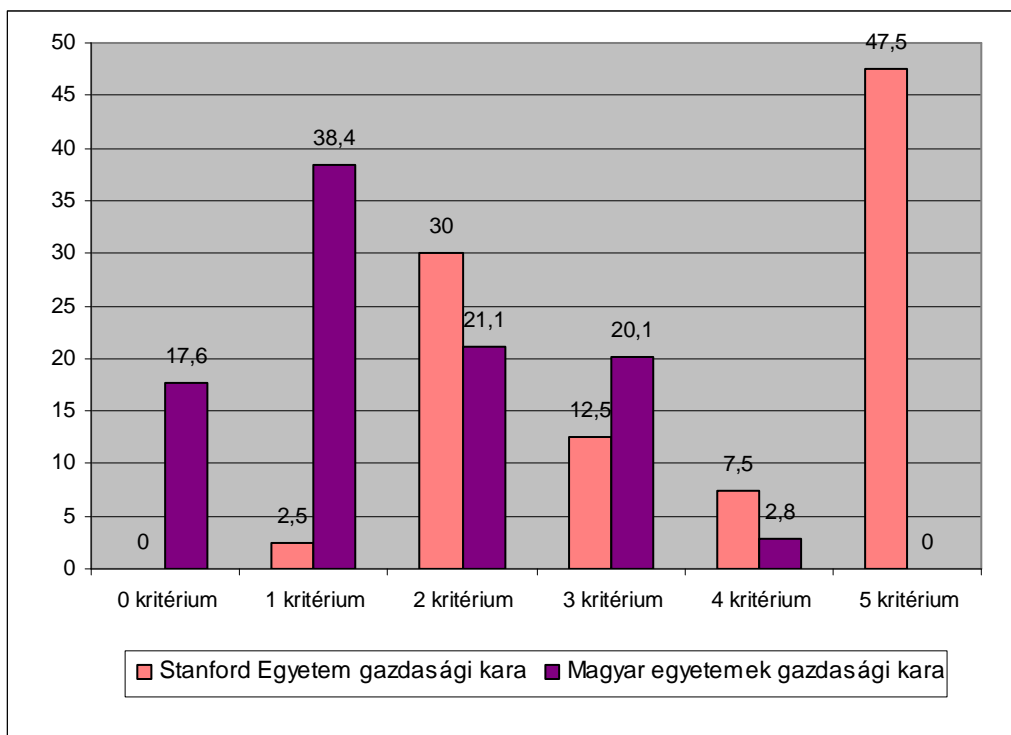
3. Az egyetemi honlapok oktatókkal kapcsolatos információtartalma

Azt, hogy az egyetemek kari és tanszéki honlapjai mennyire informatívak, más szóval milyen mértékben segítik a diákok és más látogatók kapcsolatfelvételét az egyetem oktatóival, illetve mennyi információt közölnek az utóbbiakról, öt kritérium segítségével mértük. Ezek a tanár személyes honlapjának, elektronikus önéletrajzának, a honlapról elérhető publikációs listájának, egy vagy több letölthető publikációjának, végül email címének léte, illetve hiányára vonatkoznak. Amennyiben az illető tanár esetében a felsorolt öt elem közül egy sem elérhető az egyetem honlapján, akkor abba a csoportba került, amelynek a tagjai körében egy kritérium sem teljesül. Az öt tényező egyikének megléte esetén egy kritérium teljesüléséről van szó, és így tovább mind az öt kritérium teljesüléséig.

A 7. és a 8. ábráról leolvasható, hogy a magyar egyetemek és a Stanford Egyetem tanárai körében mekkora azok aránya, akiknél az említett öt kritérium egyike sem teljesül, továbbá hány százalékuk esetében teljesül egy, kettő, három, négy, illetve öt kritérium.

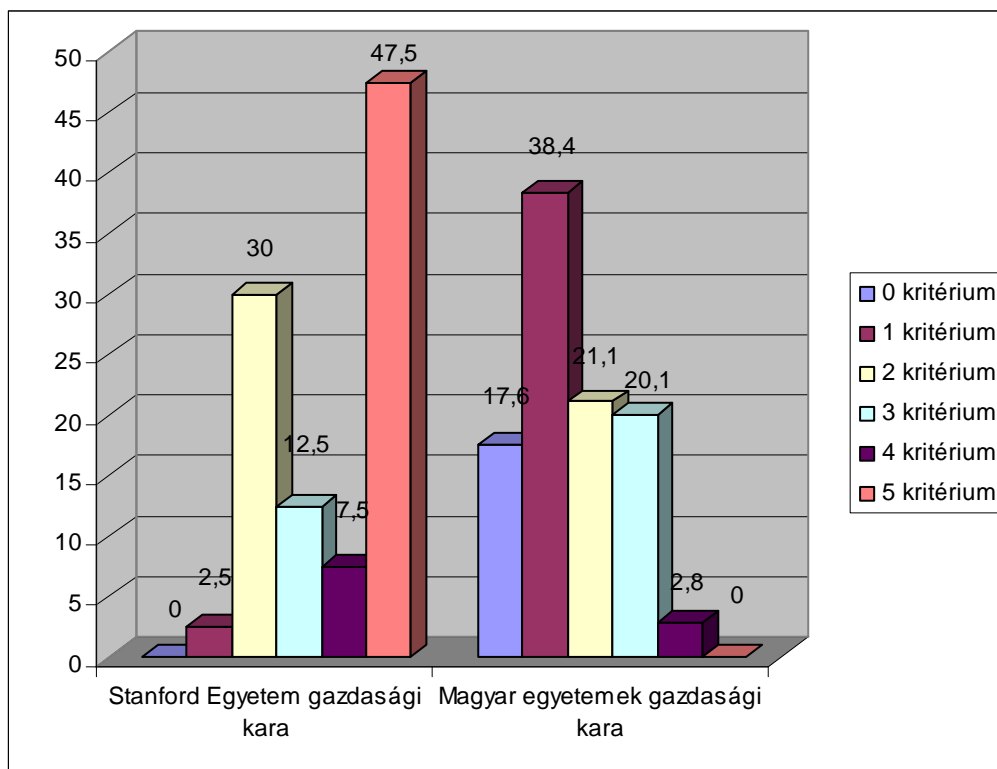
Az összehasonlítás jelentős különbségeket mutat a magyarországi és az amerikai felsőoktatási intézmények között. Míg a Stanford Egyetemen nincs olyan oktató, akinél egy kritérium sem teljesül, a magyar tanárok közel 20%-a ebbe a csoportba tartozik. Egy kritériumnak is csupán az amerikai oktatók 2,5%-a, viszont a magyarok 38,4%-a felel meg. A Stanford Egyetemen tanítók 30%-a kettő, 12,5%-a pedig három elemmel rendelkezik az ötből. Ez az arány a magyarországi egyetemeken dolgozók körében 21,1%, illetve 20,1%. Azok aránya, akiknél négy kritérium teljesül, a Stanford Egyetemen nagyobb: 7,5%, szemben a magyar oktatók 2,8%-ával. A legnagyobb eltérés azonban azoknál figyelhető meg, akik esetében mind az öt kritérium teljesül. Elgondolkodtató, hogy az amerikai egyetem tanárainak közel fele tartozik ebbe a kategóriába, míg a magyar oktatók között nincs olyan, akinél valamennyi kritérium teljesülne.

7. ábra: Az informativitás kritériumainak teljesülése a vizsgált magyar egyetemek és a Stanford Egyetem tanárainál %-ban (INFORM) - 2006.10.23.

INFORM: a tanár személyes honlapjának, önéletrajzának, publikációs listájának, letölthető publikációinak és email címének léte az egyetemi kar honlapján (0-5)

8. ábra: Az informativitás kritériumainak teljesülése a vizsgált magyar egyetemek és a Stanford Egyetem tanárainál %-ban (INFORM) - 2006.10.23.

INFORM: a tanár személyes honlapjának, önéletrajzának, publikációs listájának, letölthető publikációinak és email címének léte az egyetemi kar honlapján (0-5)

A következő ábra egyetemekre lebontva mutatja meg, hogy a tanárok körében milyen arányban teljesül az öt kritérium, s így némileg árnyalja a 7. és a 8. ábra alapján kialakítható képet. A vizsgálatban részt vevő magyar egyetemek között lényeges különbségek fedezhetők ugyanis fel a kari honlapok információtartalma tekintetében.

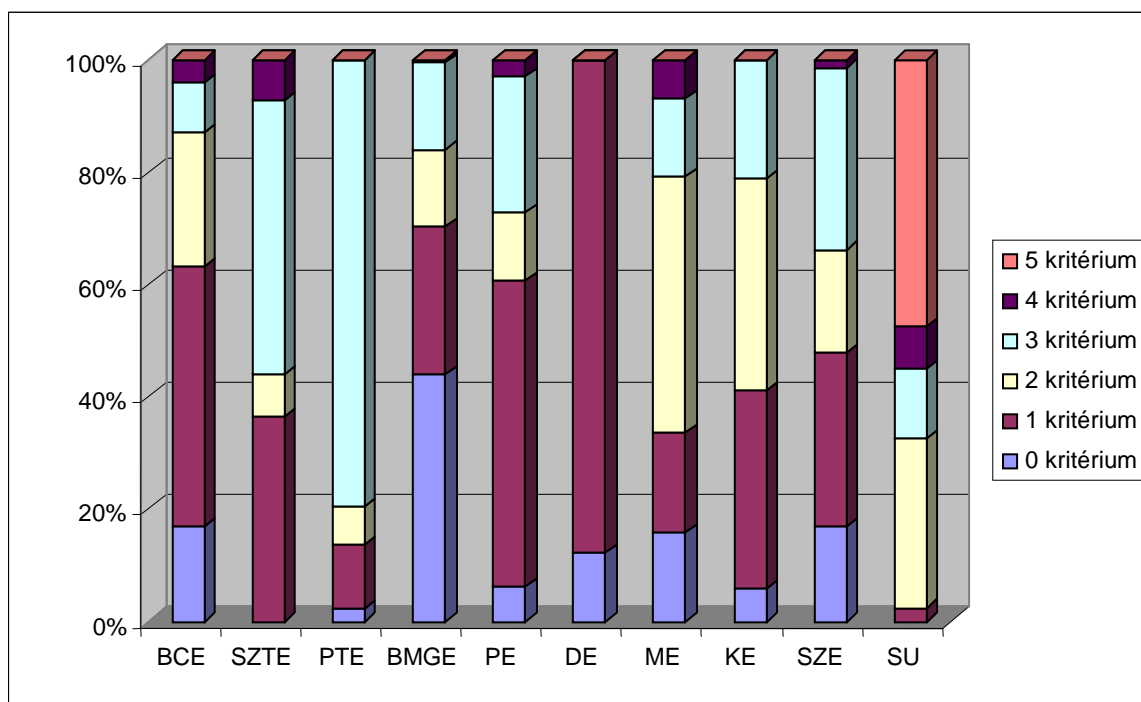
Míg például a Szegedi Tudományegyetemen nincs olyan tanár, akinél egy kritérium sem teljesül, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen az oktatók közel fele ebbe a csoportba tartozik. Egy kritérium teljesülésére valamennyi magyar egyetemen van példa, az arányokban azonban igen nagy eltérések mutatkoznak: a Pécsi Tudományegyetemen a tanárok alig több mint 10%-ának esetében teljesül mindössze egy kritérium, a Debreceni Egyetemen viszont közel 90%-os ez az arány. Ez utóbbi intézményben egyébként egy oktató sem akad, akivel kapcsolatban egynél több kritérium teljesülését lehetne megfigyelni.

A többi nyolc egyetem közül a Miskolci Egyetemen a legnagyobb: 45,5% és a Pécsi Tudományegyetemen a legkisebb: 6,8% azok aránya, akiknél két kritérium teljesül az ötből. Három kritérium a Budapesti Corvinus Egyetemen például csupán a tanárok 8,9%-ánál, a Pécsi Tudományegyetemen viszont közel 80%-uknál teljesül. Négy kritérium teljesülésére

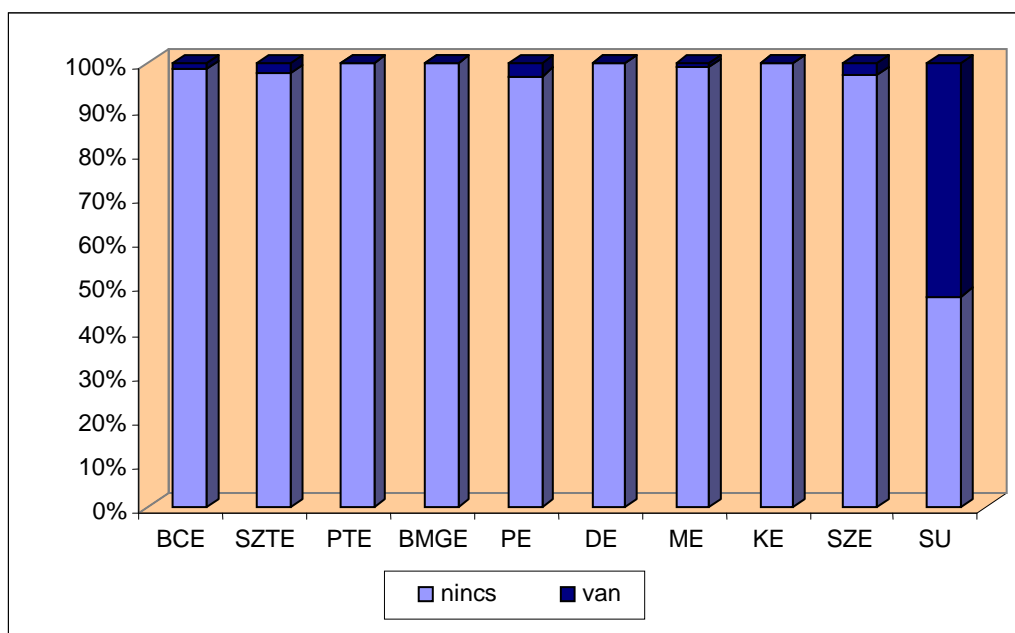
csak a Budapesti Corvinus Egyetem, a Pannon Egyetem, a Széchenyi István Egyetem, a Miskolci Egyetem, valamint a Szegedi Tudományegyetem esetében akad példa, azonban az ebbe a kategóriába sorolt oktatók aránya csak az utóbbi két intézményben haladja meg az 5%-ot. Ahogyan az a 7. és a 8. ábrából már kiderült, egyik magyar egyetem tanárai között sincs olyan, akinél valamennyi kritérium teljesülne.

9. ábra: Az informativitás kritériumainak teljesülése a vizsgált magyar egyetemeken és a Stanford Egyetem tanárainál (INFORM) - 2006.10.23.

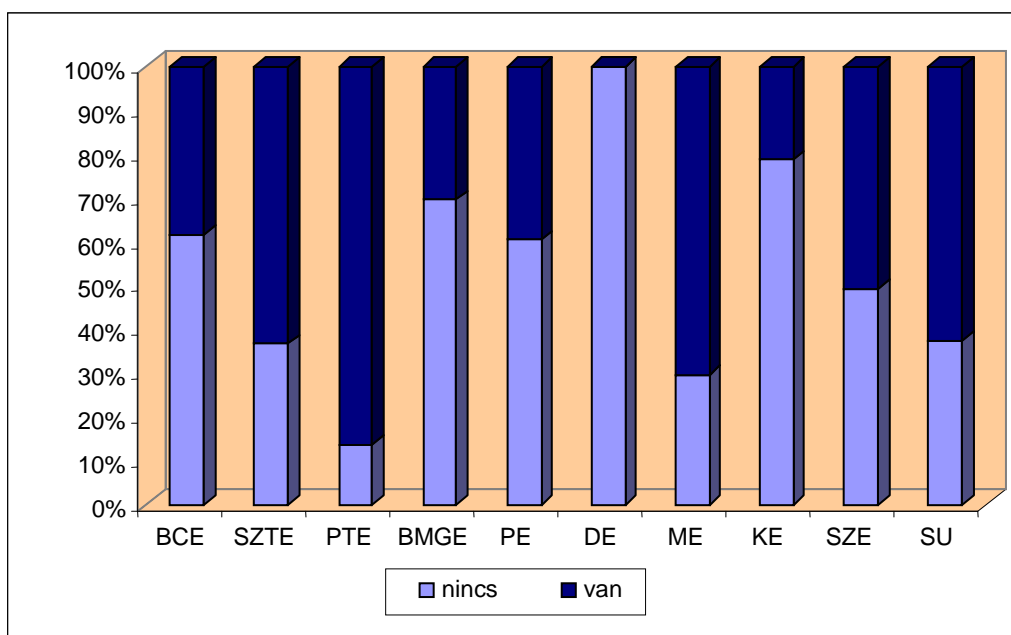
INFORM: a tanár személyes honlapjának, önéletrajzának, publikációs listájának, letölthető publikációinak és email címének léte az egyetemi kar honlapján (0-5)

Miután a Stanford Egyetem adataival való összehasonlítás segítségével általános képet kaptunk a vizsgált magyarországi egyetemeken működő gazdasági karok honlapjainak információtartalmáról, érdemes lehet az egyes kritériumok teljesülését külön-külön is megvizsgálni. Az első kritériumot a tanár személyes honlapjának léte, illetve hiánya jelenti. Ebben a tekintetben a magyar egyetemeken oktatói igen nagy lemaradásban vannak a vizsgálatba bevont amerikai egyetemen tanítókhöz képest. Míg a Stanford Egyetem tanárainak több mint a fele rendelkezik saját honlappal, a kilenc magyar egyetem közül négyben egyik tanárnak sincs személyes weboldala, és a többi öt között sem akad olyan, amelyben a honlappal rendelkező oktatók aránya meghaladná a 3%-ot. Mindez jól látható a 10. ábrán.

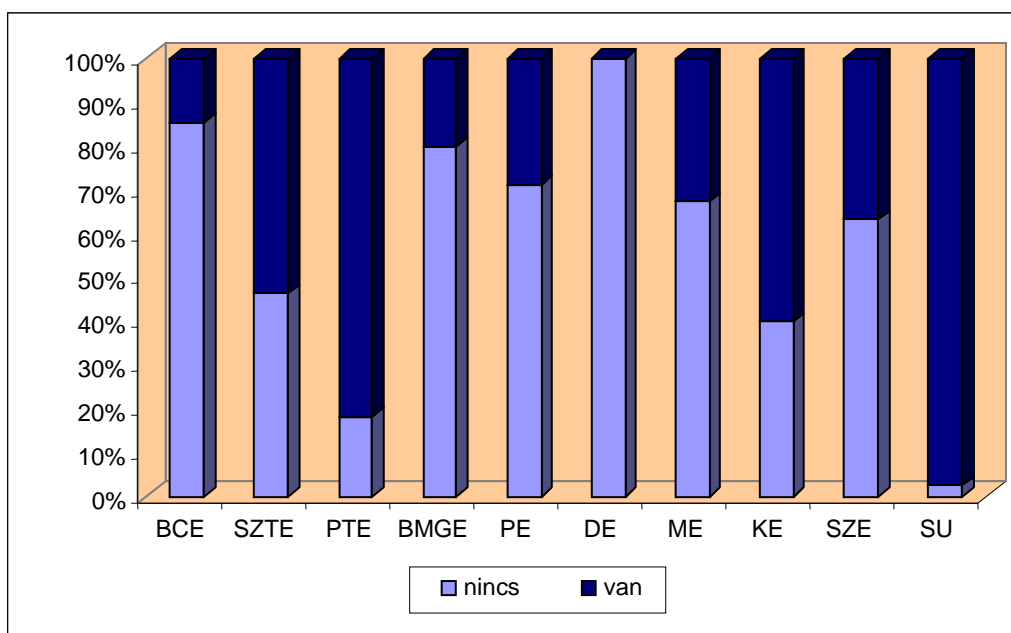
10. ábra: Saját honlap léte, illetve hiánya a vizsgált egyetemek tanárainál (HONLAP) - 2006.11.08.**HONLAP: tanár személyes honlapjának léte, illetve hiánya (0-1)**

A második kritériumot, azaz a tanárok elektronikus úton elérhető önéletrajzát illetően némileg kedvezőbb a magyar egyetemekről kialakítható kép. Az egyetlen olyan egyetem, amelyen a tanárok egyike sem rendelkezik a kari vagy tanszéki honlapról elérhető önéletrajzzal, a debreceni egyetem. A Kaposvári Egyetemen mindössze az oktatók 21,2%-a, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen pedig 30,3%-a dicsekedhet önéletrajzzal. A Budapesti Corvinus Egyetemen és a Pannon Egyetemen az önéletrajzzal rendelkező tanárok aránya nem éri el a 40%-ot, a Széchenyi István Egyetemen viszont az 50%-ot is meghaladja. A Szegedi Tudományegyetem, a Miskolci Egyetem, valamint a Pécsi Tudományegyetem tanárainak viszont nagyobb arányban van önéletrajzuk a honlapon, mint a Stanford Egyetem oktatóinak. Az önéletrajzzal rendelkező, illetve nem rendelkező tanárok arányát egyetemenként mutatja be a 11. ábra.

11. ábra: Önletrajz léte, illetve hiánya a vizsgált egyetemek tanárainál (CV) - 2006.11.05.

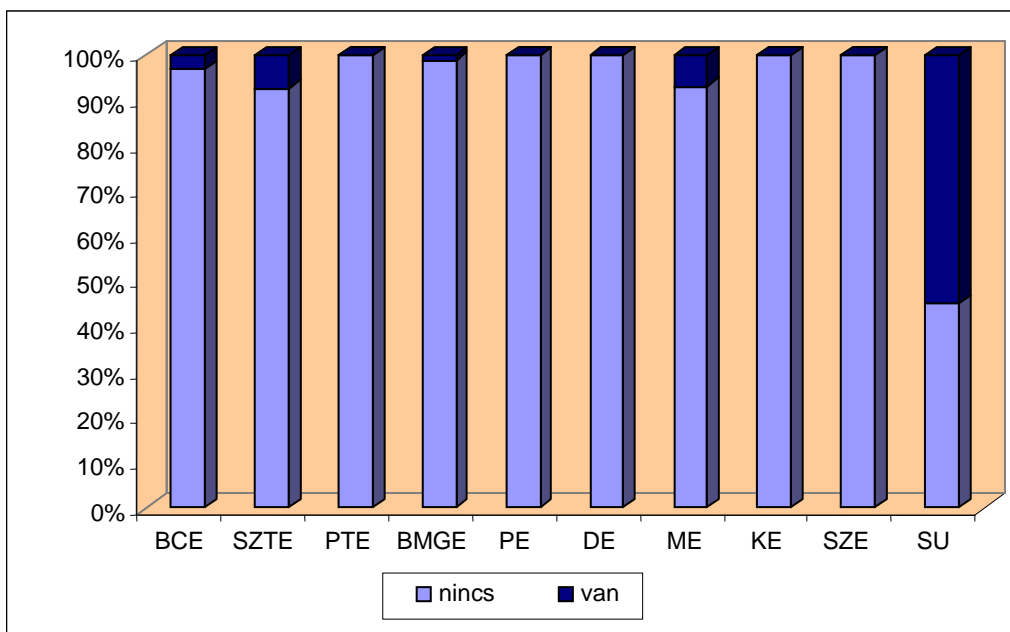
CV: tanár önéletrajzának hiánya, illetve léte (0-1)

A harmadik kritériumot a tanárok publikációs listájának léte, illetve hiánya jelenti. A Stanford Egyetemen az oktatók 97,5%-ának van publikációs listája az egyetemi honlapon. Ezt az arányt egyik magyarországi egyetem sem tudja megközelíteni. A Pécsi Tudományegyetemen a tanárok 81,8%-a, a Kaposvári Egyetemen 60%-a, a Szegedi Tudományegyetemen pedig 53,7%-a rendelkezik internetes publikációs listával. A Széchenyi István Egyetemen ez az arány 36,6%, a Miskolci Egyetemen 32,7%, a Pannon Egyetemen 28,8%. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen az oktatók 20%-a, a Budapesti Corvinus Egyetemen viszont csak 14,5%-a dicsekedhet publikációs listával. A Debreceni Egyetemen egyetlen tanárnak sincs ilyen. Ezek az adatok leolvashatók a 12. ábráról.

12. ábra: Publikációs lista léte, illetve hiánya a vizsgált egyetemek tanárainál (PUBLISTA) – 2006.11.05.**PUBLISTA: tanár publikációs listájának hiánya, illetve léte (0-1)**

A negyedik kritérium, vagyis a letölthető publikáció léte, illetve hiánya tekintetében a magyar egyetemek adatai ismét sajnálatosan egyhangú képet mutatnak. A Stanford Egyetemen tanítók körében 55% azok aránya, akiknek legalább egy publikációját le lehet tölteni a világhálóról. Ezzel szemben a magyar egyetemek közül a pécsi, a veszprémi, a debreceni, a kaposvári és a gödöllői egyetem tanárai közül senki nem rendelkezik egy letölthető publikációval sem. A két budapesti egyetemen szintén elenyésző azok aránya, akiknek legalább egy publikációja megjelenik az egyetemi honlapon. A Miskolci Egyetemen a tanárok 6,9%-a, a Szegedi Tudományegyetemen pedig 7,3%-a esetében nyílik lehetőség egy vagy több publikáció letöltésére. Ezeket az adatokat a 13. ábra mutatja.

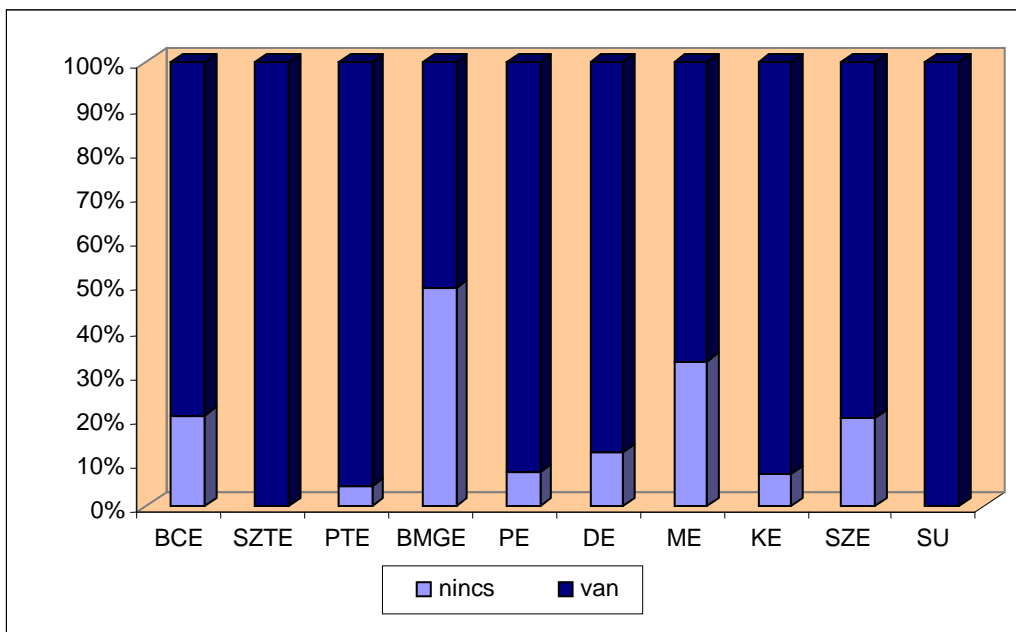
13. ábra: Letölthető publikáció léte, illetve hiánya a vizsgált egyetemek tanárainál (LETÖLT) - 2006.11.05.

LETÖLT: tanár letölthető publikációinak hiánya, illetve léte (0-1)

Az öt kritérium közül az utolsó a tanárok email címének létére, illetve hiányára vonatkozik. Egyértelműen ez az a kritérium, amely mind a magyar egyetemek, mind az amerikai intézmény tanárai esetében a legnagyobb arányban teljesül. A Stanford Egyetemen valamennyi tanár email címe fel van tüntetve a honlapon. Ezt az arányt a magyar egyetemek közül egyedül a szegedi tudja elérni, de mind a pécsi és a veszprémi, mind pedig a kaposvári egyetem tanárai körében 10% alatt marad azok aránya, akik nem adták meg a honlapon drótposta elérhetőségüket. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen az oktatók mintegy fele, a Miskolci Egyetemen 67,3%-a, a Budapesti Corvinus Egyetemen 79,5%-a, a Széchenyi István Egyetemen 80,3%-a, s végül a Debreceni Egyetemen 87%-a rendelkezik a honlap látogató által elérhető email címmel. Ezeket az arányokat mutatja a 14. ábra.

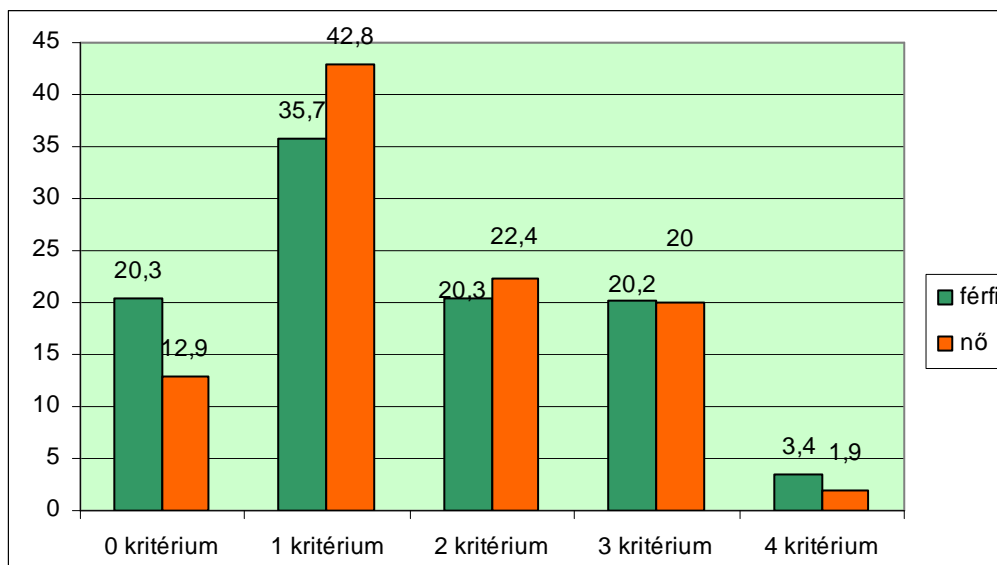
14. ábra: E-mail cím léte, illetve hiánya a vizsgált egyetemek tanárainál (EMAIL) - 2006.11.05.

EMAIL: tanár E-mail címének hiánya, illetve léte (0-1)

Az informativitást biztosító elemek meglétét nem csupán egyetemek közötti összehasonlításban lehet érdemes vizsgálni. A 15. ábra nemek szerinti bontásban mutatja meg, hogy a tanárok milyen százalékarányához hány kritérium teljesülése tartozik.

A magyar egyetemek tanárai közül mind a nők, mind a férfiak legnagyobb hányada esetében egy kritérium teljesül. A férfiaknál nagyjából egyenlő, 20% körüli arányban lehet megfigyelni nulla, kettő, és három kritérium teljesülését. Négy feltételnek mindössze a férfi oktatók 3,4%-a felel meg. A nőknél kevésbé egyenletes az eloszlás: 22,4%-uknál két kritérium, 20%-uknál három kritérium, 12,9%-uknál pedig nulla kritérium teljesül. A női oktatóknak mindössze 1,9%-a került abba a csoportba, amelynek tagjai esetében négy kritérium teljesülését lehet megfigyelni.

15. ábra: Az informativitás kritériumainak teljesülése nemek szerint a teljes adatbázisban (INFORM) - 2006.11.11.

INFORM: a tanár személyes honlapjának, önéletrajzának, publikációs listájának, letölthető publikációinak és email címének léte az egyetemi kar honlapján (0-5)

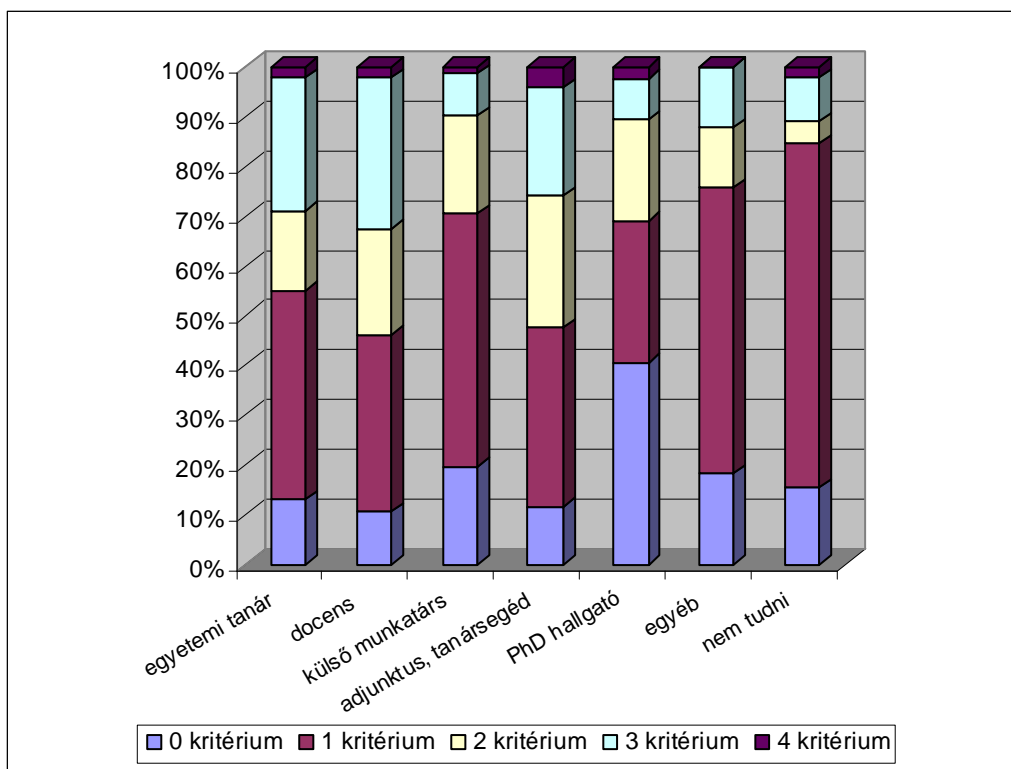
Ahogy a 16. ábrán látható, a különböző beosztásban dolgozó tanárok esetében sem mutat egységes képet az öt kritérium teljesülése. A legmagasabb beosztású oktatók, tehát az egyetemi tanárok közel fele (42%-a) egy elemmel rendelkezik az ötből. Viszonylag sokan (26,7%) teljesítenek három kritériumot is. Két kritérium az egyetemi tanárok 16, nulla kritérium 13, s végül négy kritérium mindössze 2,3%-ánál teljesül.

Az egyetemi tanárokhoz képest alacsonyabb beosztásuk ellenére az egyetemi, illetve főiskolai docensek esetében valamivel kedvezőbb kép rajzolódik ki a kritériumok teljesülése tekintetében. Körükben 35,5%-os azok aránya, akik egy kritériumnak felelnek meg, és 30,2% azoké, akik háromnak. 21,4%-uk két kritériumot teljesít, 10,7%-uk viszont egyet sem. Az egyetemi tanárokhoz hasonlóan a docenseknek is mindössze 2,3%-a felel meg négy kritériumnak.

A tudományos munkatársként, külső munkatársként dolgozók több mint fele egy kritériumot teljesít. Esetükben azonos (19,7%-os) a kettő és a nulla elemmel rendelkezők aránya. 8,5%-uk teljesít három, és csupán 1,4%-uk négy kritériumot. Az adjunktusok és tanársegédek esetében 36% azok aránya, akik egy kritériumnak felelnek meg. A kettő, illetve három kritériumot teljesítők hányada meghaladja a 20%-ot, a nulla kritériumot teljesítőké pedig a 10%-ot. Négy elemmel ennek a csoportnak a 4,2%-a rendelkezik.

A PhD hallgatók tekintélyes hányada, 40,6%-a egy kritériumot sem teljesít. Egy kritériumnak közel 30, két kritériumnak valamivel több, mint 20%-uk felel meg. Három kritériumot 8,1, négyet pedig csupán 2,5%-uk teljesít. Az egyéb beosztásban dolgozóknál, illetve azok esetében, akik beosztása nem derül ki a kari vagy tanszéki honlapokról, nagyjából a fentiekhez hasonló tendenciák figyelhetők meg, azzal a különbséggel, hogy körükben még nagyobb azok aránya, akik egy kritériumnak felelnek meg.

16. ábra: Az informativitás kritériumainak teljesülése beosztás szerint a teljes adatbázisban (INFORM) - 2006.11.04.

INFORM: a tanár személyes honlapjának, önéletrajzának, publikációs listájának, letölthető publikációinak és email címének léte az egyetemi kar honlapján (0-5)

Az informativitás kritériumainak teljesülése a 17. ábra alapján valamivel nagyobb mértékben összefügg a tanárok tudományos fokozatával, mint a beosztásukkal. Az ábrán jól látszik, hogy a legtöbb információ az akadémiai doktoroknál és akadémikusoknál érhető el az egyetem honlapjairól, a legkevesebb pedig azok esetében, akiknek nincs tudományos fokozatuk, illetve az nincs feltüntetve az említett weboldalakon.

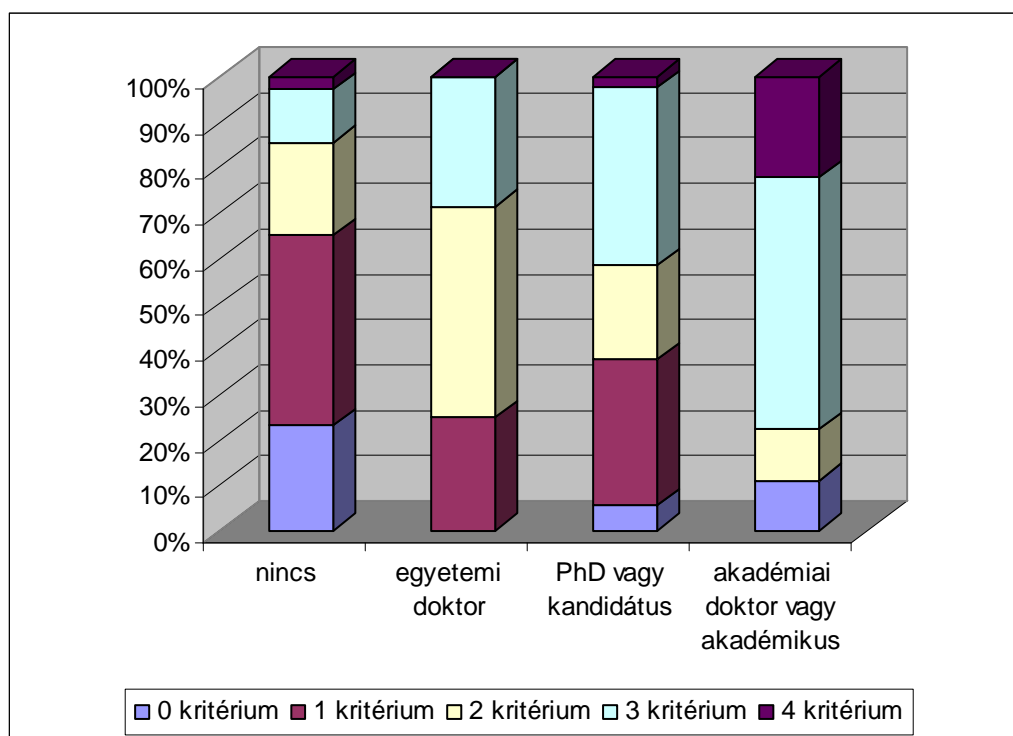
Az akadémiai doktorok és akadémikusok 55,6%-a, azaz több mint fele három kritériumnak tesz eleget. Viszonylag nagy: 22,2% körükben azok aránya, akik négy elemmel

rendelkeznek. Azonos hányaduk: 11,1%-uk felel meg nulla, illetve két kritériumnak. Egy kritériumot senki nem teljesít közülük.

A PhD fokozattal rendelkezők és a kandidátusok körében a három és az egy kritériumot teljesítők vannak a legtöbben (39,2 és 32,3%). 20,6%-uk teljesít két feltételt, 5,4%-uk egyet sem, s végül mindössze 2,5%-uk rendelkezik négy elemmel. Az egyetemi doktorok közel fele két kritériumnak felel meg, és mind egy, mind három feltételt nagyjából egynegyedük teljesít. Nincs viszont közöttük sem olyan, aki négy kritériumot teljesítene, sem olyan, aki egyet sem. Azok esetében, akiknek nincs, vagy nincs feltüntetve a tudományos fokozatuk, 41,8% tesz eleget egy, 23,2% nulla, 20,5% kettő, 11,7% három, és mindössze 2,8% négy feltételnek.

17. ábra: Az informativitás kritériumainak teljesülése tudományos fokozat szerint a teljes adatbázisban (INFORM) - 2006.11.04.

INFORM: a tanár személyes honlapjának, önéletrajzának, publikációs listájának, letölthető publikációinak és email címének léte az egyetemi kar honlapján (0-5)

4. Összefoglalás

A kutatás eredményeinek összegzéseként megállapítható, hogy az 1133 elemből álló minta több szempont szerinti vizsgálata segített felvázolni a magyar egyetemek tanáraiból álló népszerűség néhány általános jellemzőjét, az Egyesült Államokbeli Stanford Egyetem tanárainak adataival való összehasonlítás pedig megmutatta, hogy a magyarországi felsőoktatási intézmények honlapjai mely területeken, illetve milyen mértékben vannak lemaradásban az amerikai egyetem weboldalainak információtartalma mögött.

A női oktatók aránya meglepő módon minden magyar egyetemen magasabb, mint a Stanford Egyetemen: míg a magyarországi egyetemek mindegyikében a tanárok legalább negyede, de nem ritkán ennél sokkal nagyobb hányada nő, addig az amerikai egyetemen még az oktatók egytizedét sem éri el ez az arány.

Nem ilyen kedvező ugyanakkor a helyzet, ha összehasonlítjuk a két nem tagjai által jellemzően viselt tudományos fokozatokat, illetve beosztásokat. A nők körében a férfiakhoz képest jelentősen nagyobb azok aránya, akiknek nincs (vagy nincs feltüntetve) tudományos fokozatuk, kisebb viszont azoké, akik akadémikus, egyetemi doktori, vagy akár PhD, illetve kandidátusi fokozattal dicsekedhetnek.

A beosztások tekintetében még nagyobb eltérés mutatkozik a két nem között. Míg az egyetemi hierarchiában előkelő helyen álló beosztásokban dolgozók aránya a férfiak körében jóval nagyobb, mint a nőknél, az alacsonyabb presztízsűek esetében éppen fordított a helyzet.

Az egyetemi honlapok információtartalmát tekintve sajnálatos módon igen negatív kép rajzolódik ki a magyarországi egyetemekről. Az elemzés alapjául szolgáló öt információs kritérium közül általában és egyetemenként is jóval kevesebb teljesül Magyarországon, mint a Stanford Egyetem tanárainál. A magyar egyetemek egyetlen tanárának sincs egyidejűleg saját személyes honlapja, elektronikus önéletrajza, publikációs listája, letölthető publikációja és email címe. Közel egyötödük viszont ezek egyikével sem rendelkezik. Ezzel szemben a Stanford Egyetem tanárainak közel fele dicsekedhet a felsorolt öt elem mindegyikével, azonban nincs köztük olyan, aki ne rendelkezne legalább az egyikkel.

Az informativitás kritériumainak teljesülését egyetemekre lebontva kiderül, hogy a magyar egyetemek közül a Debreceni Egyetemen a legrosszabb, és talán a Pécsi Tudományegyetemen a legjobb a helyzet. Az egyes kritériumokat külön-külön megvizsgálva pedig látható, hogy a magyar felsőoktatási intézmények a tanár személyes honlapja, illetve a

letölthető publikáció vagy publikációk tekintetében vannak a leginkább, és az email cím esetében a legkevésbé lemaradva a vizsgált amerikai egyetem mögött.

Sem nemenként, sem fokozatonként vagy beosztásonként nem lehet ugyanakkor markáns eltéréseket felfedezni az öt kritérium teljesülésével kapcsolatban, ami azt jelenti, hogy az oktatók igen nagy hányada nemtől, tudományos fokozattól és beosztástól függetlenül nem érzi fontosnak, hogy személyes honlapja legyen, illetve, hogy az egyetemi honlapon elérhetővé tegye szakmai önéletrajzát, publikációs listáját, esetleg publikációit is. Pedig mindez nem csupán az egyetemen folyó oktatás színvonalát javíthatja, hanem jelzéssel szolgál arról is, hogy az illető tanár mennyire akarja valóban átadni tudását és megkönnyíteni a diákok munkáját, tehát végső soron arról, hogy szakmai és tanári tevékenységét milyen komoly elhivatottsággal végzi. Az oktatásnak a tudásalapú társadalom megteremtésében játszott kulcsszerepe miatt hiba lenne elsiklani e kérdések fölött.